

Nr 9.

Av herr **Anderson** i Knapasjö, om anslag till resebidrag åt vissa lärare och lärarinnor vid folkskolorna.

Sin första föreläsning som professor höll Linné 1741. Till ämne för denna hade han valt: »Nödvändigheten av resor inom fäderneslandet.» Kommunikationerna och därmed lättheten att företaga resor till landets olika delar hava sedan dess utvecklats i då oanad grad. Få länder torde också vara så natursköna och äga så rika utvecklingsmöjligheter som vårt land. Och dock äro de svenskar lätt räknade, som tillfullo veta att uppskatta det egna landets fördelar, ja de flesta leva i en häpnadsväckande okunnighet därom. Icke blott om folkets stora massa kan detta sägas utan även om den boklärdade delen av vårt folk. Vilka oriktiga föreställningar gör sig icke folket från södra och mellersta delarna av vårt land om Norrland och tvärtom norrlänningarne om södra Sverige. Ett ordspråk säger: »Visste oxen sin styrka, kunde ingen tämja honom.» Av samma skäl kan man säga: »Kände svensken sitt land, kunde ingen lämna det.» Visserligen äga vi tillgång till goda kartor och utmärkta geografiska hand- och läroböcker, men vad man ur dem inhämtar kan aldrig bliva fullt levande kunskap. Bästa sättet att tillägna sig denna är som Linné anvisar genom resor. Önskligt vore därför, om varje svensk kunde beredas tillfälle att med egna ögon se det storslagna av svensk natur och lära känna landets slumrande rikedomar, som blott vänta på att bli utnyttjade och tillvaratagna. Med nuvarande goda kommunikationer är det lätt att företaga resor i studieflykt. Dock böra sådana för att lämna full valuta vara väl planlagda. Bäst kännare av svensk natur och svenskt näringsliv är otvivelaktigt Svenska turistföreningen. Synnerligen lämpligt vore därför, om den uppgjorde resplaner åt dem, som inom det egna landet önska företaga studieresor.

Att svensken lär känna sitt land anser jag vara ett statsintresse, vilket av riksdagen bör uppmuntras och understödjas. Men då man ej kan begära, att riksdagen skall understödja alla som vilja resa i syfte att studera sitt land, så är däremot förhållandet ett annat med dem, som fått sig ålagt att undervisa den stora massan av folkets barn om svensk natur och svenskt näringsliv. Jag tänker härvid särskilt på folkskollärarne och lärarinnorna. Den geografiska undervisning, som skulle komma folkets barn tillgodo från lärare eller lärarinna, vilken själv äger personlig kännedom om de landsdelar, vilka för barnen beskrivas, bleve mera levande. Framförallt gäller detta de norrländska landskapen, om vilka sydsvenska lärare- och lärarinnekåren äger nog så ofullständig kännedom.

Jag håller före, att om riksdagen ansloge ett mindre belopp, att som resebidrag tilldelas folkskollärare och lärarinnor, som undervisa i geografi och som önska företaga resor inom landet i studiesyfte, skulle denna utgift komma att bära rika frukter och lända folkskolan och genom denna folkets barn och det svenska folket till stort gagn. Några större belopp till dessa studieresor torde ej erfordras. Ett- å tvåhundra kronor som bidrag till varje studieresa beroende på resplanens omfattning torde kunna sätta mången härför intresserad lärare och lärarinna i tillfälle att studera ett stycke svensk natur samt svenskt folk- och näringsliv utanför den egna hembygdens gränser. Ett förslagsanslag av 10,000 kronor för år 1920 borde av riksdagen för ändamålet beviljas.

Jag har icke förbisett, att riksdagen allt sedan år 1899 beviljat anslag till studieresor för folkskollärare och lärarinnor. Men såvitt jag kunnat finna är detta anslag avsett till studier av folkskoleväsendet såväl inom som utom landet, och ligger alltså ändamålet helt vid sidan av detta.

De folkskollärare och lärarinnor, vilka önska komma i åtnjutande av bidrag till dylika studieresor inom skilda delar av landet företrädesvis inom de nordligare länen, torde böra till folkskoleöverstyrelsen inkomma med ansökan härom, åtföljd av resplan, utarbetad eller åtminstone godkänd av Svenska turistföreningen, vilken förening nog så visst står till tjänst vid uppgörande av dylika resplaner. Sedan folkskoleöverstyrelsen över ansökan avgivit sitt utlåtande, torde det ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma om medlens fördelning.

De närmare bestämmelser härom, som kunna erfordras, torde jämväl tillkomma Kungl. Maj:t att efter folkskoleöverstyrelsens hörande utfärda.

På grund av vad sålunda blivit anfört får jag vördsamt hemställa, att riksdagen måtte besluta

att för år 1920 som förslagsanslag ställa ett belopp av 10,000 kronor till Kungl. Maj:ts förfogande att som resebidrag tilldelas lärare och lärarinnor vid Sveriges folkskolor, som fått sig ålagt att undervisa i geografi, med belopp av ett- à tvåhundra kronor och vilka i enlighet med de närmare bestämmelser härom, som komma att av Kungl. Maj:t utfärdas, inlämnat ansökan om bidrag för studerande av svensk natur samt svenskt folk- och näringsliv.

Stockholm den 15 januari 1919.

C. Edor Anderson

i Knapasjö.

